

2007 GENEL SEÇİMLERİNE DAİR KISA BİR DEĞERLENDİRME

Mustafa SARIKAYA*

2007 seçimlerine ilişkin yapılacak değerlendirmeler, kuşkusuz çok yönlü toplumsal, siyasal, ekonomik analizleri de içermek zorundadır. Bu verileri içermeyen ve gözetmeyen kritikler yüzeysel kalacağı gibi, yanıltıcı da olabilecektir.

Hatırlanacağı gibi, 2007 genel seçimlerine, AKP'nin kitle desteğini büyük oranda koruduğu, bunun karşısında toplumsal muhalefetin yeterli oranda oluşturulamadığı ciddi bir güç dengesizliğiyle gidildi. Egemenliğe ve iktidara dönük talepler AKP ekseninden bakıldığında neo-liberal politikaların sürdürülmesi çerçevesinde belirirken, DTP dışındaki muhalefet partilerinde ise genel olarak "vatanın bölünmezliği" söylemi üzerinde şekillendi. Böylelikle bir yanda küresel sermayenin istekleri doğrultusunda şekillenen bir siyasal hat oluşurken, öbür yanda ise ulus-devletin inşası sırasında oluşmuş ayrıcalıklı kesimlerin statükoyu korumaya dönük reaksiyonlarının belirlediği bir siyasal hat oluştu.

Genel fotoğrafı biraz daha yakından görmek gerekirse; AKP bürokratik devletçi elite karşı, kamusal temsilden yoksun bırakılmış tabanın değişim ve demokrasi taleplerini arkasına alarak toplumsal planda ciddi bir umut ve beklenti yaratmıştı. Toplumsal konsensüs, ülkeyi geriye götüren statükocu rantçı yönetim tarzının değiştirilmesi, gerekli demokratik değişimin sağlanmasından yanaydı ve AKP bu konuda kitleye umut vermeyi başarmıştı. Türkiye siyasal tarihinde yer yer görülen ve geleneksel siyaset anlayışı karşısında hemen taban bulan liberal açılımın yeni bir dalgası olarak AKP, muhafazakârından, liberaline, emekçisinden orta sınıfına kadar yaygın bir kitleye hitap etti.

2007 seçimlerinde de AKP etrafındaki toplumsal konsensüs kimi problemlere karşın sürdü. Hatta dış güçlerin, örneğin, ABD ve AB'nin de kendi çıkarları ge-

* Demokratik Toplum Partisi (DTP) Eşbaşkanı

reği AKP'ye ciddi anlamda destek verdiklerini belirtmek durumundayız. İç ve dış koşulların geçici uyumluluğu; dünya piyasalarında kayda değer bir likidite sıkıntısının olmadığı bir dönemde, sıra dışı ve oldukça şanslı bir dünya konjonktürü ile iktidarının çakışmış olması AKP'ye önemli avantajlar sağladı. Kuşkusuz önemli açmazları da vardı. Seçimler öncesi süreçte AKP toplumsal planda yükselme trendini sürdürürken, diğer yandan izlediği neo liberal ekonomik politikalarla sık sık emekçilerle, köylülerle karşı karşıya gelmekte, toplumdan yükselen itirazlar hızla umut kırıklığına dönüşmekteydi. Belki çok daha önemli olan yan ise; ülkenin en temel problemi olan Kürt sorunu konusunda başlarda söylem itibariyle çözüme yatkın bir argüman kullansa da, giderek gerici ve geleneksel devlet politikasının devamcısı olmaya başlaması, hatta Şemdinli gibi önemli bir tarihsel sınavda sı-nıfta kalmasıydı.

Ordu ve CHP başta olmak üzere, kendini devletin sahibi olarak gören bürokratik siyasi ve askeri elit, AKP'yi kabullenmemiş, güç mücadelesi laik-anti laik karşılaşması biçiminde topluma lanse edilerek AKP köşeye sıkıştırılmak istenmiştir. Ancak burada gerçekçi olan, laik-anti laik çelişkisinden ziyade, hiçbir zaman Cumhuriyetle uzlaşamamış ve onun tarafından içerilememiş Kürtler ve geleneksel dindar kitlenin değişik zamanlamalar ve biçimlerle de olsa, kendi temsil hakkının, ya da kamuda 'görünür' olma talebinin siyasal ifadelere dökülmesidir. Siyasi, askeri devlet elitlerinin 'Başını örtebilirsin, ama kamuda görünmemek şartıyla.', 'Ana dilini konuşabilirsin, ama kamuda görünmemek şartıyla' politikası ya da ezme yaklaşımları, artık siyasallaşmış talepler karşısında savunma pozisyonuna çekilmiş, neredeyse 'Cumhuriyet elden gidiyor' noktasında söylemler geliştirmelerine neden olmuştur.

Kuşkusuz ordu ve AKP'nin bir noktada uzlaşması mümkün ve gerekli olacaktır. Nitekim karşılıklı kimi 'taviz'lerle, Kürt sorunu üzerinde uzlaşmanın yolları döşendi. Kürt sorunu egemenler arası her türlü çelişkinin üstünü örtebilecek çapta ve önemdeydi. Kürt sorununun demokratik çözümü egemenler yelpazesinde herkesin çıkarına aykırıydı. Bu nedenle Kürt sorununda inkâr ve imha temelindeki devlet politikalarının sürdürülmesi karşılığında, ordu da AKP'ye göz yumdu. Kendi politikalarını yürütmesinde sakınca görülmedi. Tabii AKP, çözüm konusunda umut yarattığı Kürtlerin bir kesimini, bu uzlaşma ve geriye dönüş nedeniyle, özellikle seçimler sonrasında hızla kaybedecekti.

Seçimler öncesinde ana muhalefetin durumuna gelecek olursak, yukarıda değinildiği gibi, toplumsal muhalefet gibi bir derdi olmayan, bir devlet partisinin reflekslerini gösteren, statükocu politikaların devamından yana bir tutumu sürdüren

CHP, halktan kopuşunu hızlandırdı. CHP sık sık orduyu göreve çağıran, demokratik taleplerin söylem düzeyinde bile olsa takipçiliğini yapamayan pozisyonuyla AKP'den daha gerici ve devletçi bir parti görünümü çizdi.

Ülkede solun dağınıklığı ve 1980 darbesinden beri süregelen politik süreçte dair inisiyatif yitimi nedeniyle, iktidar karşısında ortaya çıkan sol muhalefet boşluğu giderilemedi. Emekçilerin ve ezilenlerin taleplerine öncülük edebilecek bir sol muhalefete her zamankinden fazla ihtiyaç varken, bunun koşulları her zamankinden fazla ortaya çıkmışken, böyle bir alternatif yaratılamadı. Solun emekçi halk adına bir alternatif olarak ortaya çıkamamış olmasının kuşkusuz tarihsel nedenleri var. Ülkede demokratikleşme taleplerine sahip ve normalde sola destek vermesi gereken kitlelerin gelişim dinamiklerini yeterince çözememe, kendi büyüme dinamiklerine yaslanamama sonucunu doğurduğu gibi, devletçi iktidar aygıtına da toplumsal alan açmak anlamına gelmektedir. Sonuçta halkla buluşamayan, kendine kapanmış dağınk ve cılız bir sol tablosu ortaya çıkmakta, egemenlerin kendi iç dengelerini sarsacak bir güce ulaşamamaktadır.

Seçimler öncesinde Kürt dinamiği ve örgütlenmesinin durumu, çizdiğimiz genel tablodan farklılıklar arz etmektedir. Kürt kimliğinin yok sayılmasına ve uygulanan imha politikalarına karşı on yıllardır mücadele vermekte olan Kürt halkı, sorunun çözümü konusundaki taleplerini yüksek sesle ve her türlü bedeli ödeyerek haykırmakta, mücadelesinden geriye düşmek bir yana, dinamizmini korumaktadır. Demokratik çözüm konusunda gerekli toplumsal öz güvene sahip olduğu gibi, pratik mücadele konusunda da yüksek kararlılığa sahiptir. Bu yanı sıra Türkiye'nin demokratikleşmesi mücadelesinde motor gücü ve temel dinamiği oluşturmaktadır.

Seçimler öncesinde AKP'nin Kürt sorununun çözümü konusunda yaptığı kısmi açılım mesajları Kürtler nezdinde de dikkatle takip edilmiş, Şemdinli gibi Kürt halkı açısından temel önem taşıyan olaylar karşısındaki tutumu ciddi puan kaybettirse de, kara harekâtının ertelenmesi gibi gelişmeler tümünden umudu kesmeyi engellemiştir.

DTP'nin Kürt halkının demokratik taleplerini politik düzlemde temsiliyeti seçimler öncesinde daha da ivme kazanmış, pek çok kitlesel eylem, bu anlamdaki sahiplenışı ve desteği ortaya koymuştur. İnatla sürdürülen demokratik mücadeleye, sistematik tarzda her dönem uygulanan kısıtlama, yıldırma ve engelleme çabalarına, halk gereken karşılığı duruşuyla vermiştir. Seçimler öncesinde, kendi tabanıyla bütünleşmiş, ancak dostlarını yeteri kadar çoğaltamamış, her alanda kuşatma ve manipülasyon gerçeğiyle mücadele eden bir DTP vardır karşımızda.

** ** ** ** **

Seçimler öncesinde genel politik tabloyu kısaca özetlemeye çalıştık. Seçimlerden bilindiği gibi AKP yüzde 46'ya varan bir oy oranıyla çıkarken, CHP yüzde 20'lik bir sonuç elde etti. Böylelikle 23. dönem Meclis'inde AKP, CHP, MHP ve DTP'nin temsil ettiği 4 gruplu bir bileşim ortaya çıktı. Bu kendi içinde çok çelişkili görünse de, aslında ülke meselelerinin çözümüne ilişkin uygun çeşitliliğin sağlanması anlamına da geliyordu.

Seçimler sonrasında ilk kriz Cumhurbaşkanının seçilmesi konusunda yaşandı. Türkiye'deki siyasetin yapısal krizde olduğu gerçeğini, 22 Temmuz seçimleri daha da açığa çıkardı. Zaten Cumhurbaşkanı A. Necdet Sezer'in görev süresinin bitimine yakın başlayan tartışmalar, ordunun e-muhtıraları ile farklı bir zemine çekilerek Türkiye erken seçime gitmişti. Seçim öncesinde oluşturulan siyasi ortamla AKP sınırlandırılmak istenmiş, CHP ve MHP ise öne çıkarılmaya çalışılmıştı. Ama 23 Temmuz sabahı AKP'nin ezici oranda birinci parti çıkması, CHP ve MHP'nin istenilen hedefin çok gerisinde oy alması ve DTP'nin de grup kuracak kadar milletvekili ile Meclis'e girmesi Türkiye'yi farklı bir noktaya getirdi.

Statükocu kesimlerin kurgularına birebir uymayan bu tabloda, özellikle Kürt halkının onca baskı ve kısıtlamaya rağmen temsil bağlamında elde ettiği sonuç en dikkat çekici veri oluyordu. Ülkenin temel sorunlarına, başta da Kürt sorununa çözüm konusunda eli güçlü, temsiliyet konusunda belli bir yeterliliğe ve çeşitliliğe sahip bir Meclis fotoğrafı ortaya çıkmıştı. İyi niyetli ve samimi bulunduğu taktirde yeni Meclis, toplumun kendisine verdiği desteği, kalıcı demokrasi adımlarına dönüş-türme imkânına sahip olacaktı.

Ancak günümüze değin, gerçeğin pek bu yönlü işlediğini belirtmek olanaklı değil. AKP, AB'ne üyelik sürecinin gerektirdiği demokratikleşme reformlarını rafa kaldırarak ülkenin gündemini türban konusuna kilitledi. Türban konusunda kadın dışında herkes 'yüksek' siyaset yaparken, aslında AKP sadece kendisine demokrat olduğunu da ortaya koymuş oldu. Aydınlardan tutalım da bu ülkenin tüm akıl insanlarının karşı çıkmasına rağmen sınır dışına kara harekâtı yapılması, Kürt sorununun çözümü konusunda geleneksel politikaların devamından yana tutum sergilenmesi de AKP'nin gerçek yüzünü ortaya koymuş oldu.

DTP'ye hukuksuz biçimde kapatma davası açıldığında sesi çıkmayan AKP, kendisine karşı açılan kapatma davasında yeniden şiddetli bir mağduriyet havasına bürünerek tutarlı demokratiğin ne kadar uzağında olduğunu bir kez daha gösterdi.

Seçimler sonrasında gizlenen ekonomik kriz kapının eşliğinden içeri girerken AKP'nin işçi, emekçi kesimlere karşı politikaları biraz daha sertleşti. Özellikle sos-

yal güvenlik yasasında öngörülen yeni değişiklikler toplumun büyük tepkisini çekerken, gelişen tepkilere iktidarın yaklaşımı da pervasız oldu. Açıkçası AKP için bundan sonrası yıpranma ve toplumsal desteğini giderek yitirme süreci olacaktır. Nitekim bu ülkede gerçekten tutarlı ve toplum yararına demokratik adımları atmayan tüm iktidarlar hızla yıpranmış ve düşmüşlerdir. Varlığı net olarak görülen sol muhalefet boşluğunun CHP gibi bir devlet partisi ile giderilemeyeceği açıktır. CHP'nin karakteristik özellikleri yani 'devlet partisi' olma özelliğinden dolayı, değişimi de mümkün değildir. İktidar olmadığı halde iktidarmış gibi söylemler üretmeye devam eden Kemalist blok ile muhalefet olmadıkları halde muhalefet söylemi üreten piyasacı İslamcı blok arasındaki gerilim CHP'nin "devlet partisi" olduğu yönündeki tespitin de anlaşılmasını sağlayan bir gerilimdir. Siyasal blokların söylemleri ile güçleri arasındaki asimetrik ilişki bir yandan gerçek iktidarın belirsizleştirilip gizlenmesine hizmet ederken bir yandan da gerçek bir muhalefetin ülke geneline yaygınlaştırılabilmesinin önüne geçiyor.

Toplumun belirli kesimlerini, bir egemenlik çatışması çerçevesinde siyasallaştırmaya uğraşan iki siyasal blok, -CHP ile MHP seçim çalışmaları sırasında neredeyse aynı siyasallaştırma tekniklerini kullanmış olduklarından burada tek bir blok içerisinde değerlendirilmektedirler- Kürt sorunu üzerinde vardıkları mutabakatla DTP'yi korkunç bir suskunluğa, söylesizliğe mahkum etmiştir. Bu mutabakat doğrultusunda DTP'nin ürettiği her türlü siyasal proje görmezden gelinerek toplumun belirli kesimleri, belirli anlayışlar doğrultusunda yeniden siyasallaştırılmışlardır.

Bu siyasallaştırma pratikleri üzerinden egemenliğe dair talepte bulunma ve meşruiyet oluşturma gayretleri, Kürtleri, haklarında en fazla konuşulan ama en fazla konuşuluyor olduğu için de sözün kendisini anlamsızlaştıran bir alana doğru ötelemekte, Kürt sorununun kendisi, ülkenin diğer pek çok önemli sorununun manipüle edilmesini kolaylaştıran bir yapıya bürünmektedir. Bu eksende Kürt sorununun ülkedeki egemenlik çatışmalarında bir payanda durumunda kalmasının ve toplumun kalan kesimlerinin bu sorun çerçevesinde siyasallaştırılmaları nedeniyle ülkenin bir yolsuzluklar cenneti olmasının önüne geçebilmek için birleşik, demokratik, sol bir muhalefete, demokrasiyi, emeğin özgürlüğünü ve Kürt sorununun demokratik çözümünü esas almış bir harekete her zamankinden çok daha fazla ihtiyaç vardır. Eşitlerin birbirleriyle konuştukları bir konuşma alanının, bir kamusal diyalog alanının ve toplumda demokratikleşmeyi sağlayıp gerilimleri dengeleyecek bir başka siyasal bloğun inşa edilmesi girişimi olarak da değerlendirilebilir bu. DTP böyle bir hareketin yaratılması ve güçlendirilmesinde üzerine düşen rolü oynayacak, gereken demokratik katılımı sergileyecektir. □